

NINIVEN SANOMAT

Tuhannet assyrialaiset juhlivat assyrialaista uutta vuotta huhtikuussa 2011 Pohjois-Irakin Dohukissa.

Irakin assyrialaiden viimeinen mahdollisuus

Lokakuun viimeisenä päivänä 2010 tapahtui Bagdadissa ravisuttava tragedia. Kahdeksan aseistautunutta miestä hyökkäsi syyrialais-katoliseen kirkkoon kesken iltajumalanpalveluksen. Terroristit ottivat toistasataa seurakuntalaista panttivangeiksi ja uhkasivat teloittaa nämä, ellei heidän vaatimuksiinsa suostuta. Muutaman tunnin kuluttua Irakin turvallisuusjoukot hyökkäsivät kirkkoon, terroristit ampuivat ympäriinsä ja räjäyttivät itsensä. Tuloksena oli, että yli 50 jumalanpalvelukseen osallistunutta kuoli ja lisäksi monet haavoittuvat. Valitettavasti terrori ei loppunut tähän. Seuraavina kuukausina lukuisia Irakin kristittyjä tapettiin niin Bagdadissa kuin Mosulissakin. Noin puolet maan kristityistä on jo paennut maasta ja nyt pelätään, että maastamuutto vain kiihtyy. Pelko siitä, että terrori ajaa kaikki assyrialaiskristityt pois heidän kotiseuduiltaan, kasvaa kaiken aikaa ja aiheesta.

Kristinuskosaapuijovarahainalueelle, jokatänään muodostaa Irakin. Siellä asuneet assyrialaiset omaksuivat kristinuskon ensimmäisten joukossa. Idän kirkoksi nimitetty kirkkokunta – Euroopassa heistä on yleensä käytetty nimeä nestoriolaiset – levitti kristinuskoa ympäri Aasiaa. Moninaiset vainot tekivät kuitenkin lopun tästä lähetystyöstä ja kirkko kuihtui pieneksi, lähinnä Pohjois-Irakissa toimivaksi yhteisöksi. Se ja siitä irtaantunut kaldealais-katolinen kirkko ovat kuitenkin uskollisesti vaalineet vanha kristillistä perinnettään.

Vielä vuonna 2003 maassa oli noin miljoona kristittyä, joista valtaosa etnisesti assyrialaisia. Miehityksen jälkeen he joutuivat etnisen puhdistuksen uhreiksi. Radikaalit islamistit pitivät kristittyjä amerikkalaisten liittolaisina ja ovat sen perusteella kohdistaneet hyökkäyksiä heitä kohtaan. Jälki on hirvittävä: pappeja, nunnia ja diakoneja on tapettu, yli 60 kirkkoa pommitettu, kristittyjä on vaadittu kääntymään islaminuskoon tai lähtemään maasta. Islamistien ohella myös tavalliset rikolliset ovat alkaneet siepata kristittyjä vaatien suuria lunnaita heidän vapauttamisestaan.

Tämän seurauksena suuri osa Irakin kristityistä on lähtenyt pakoon kotiseuduiltaan. Kukaan ei osaa sanoa kuinka suuri osa heistä on paennut, mutta arvioiden mukaan jopa puolet. Moni on paennut maasta, lähinnä Syyriaan ja Jordaniaan, osa taas jäänyt maan sisäisiksi pakolaisiksi. Ellei muutosta tapahdu,

voi olla, että muutaman vuoden kuluttua Irakiin jääneet kristityt ovat niin harvalukuisia ja heikossa asemassa, että oman kulttuurin ja seurakuntaelämän ylläpitäminen ei enää onnistu. Ja kyse on kuitenkin maan alkuperäisväestöstä, joka on asunut alueella tuhansia vuosia. Arabit tulivat Irakiin vasta 600-luvulla eKr.

Tässä tilanteessa Irakin assyrialaiset puolueet ovat vaatineet saada Pohjois-Irakissa sijaitseville ydinalueille, niin sanotulle Niniven tasangolle, oman provinssinsa, jolla olisi hallinnollinen autonomia. Irakin perustuslaki sallii tällaisen alueen perustamisen, joten vaatimus ei ole vallankumouksellinen. Alueella asuu muitakin kansanryhmiä, mutta kristityt assyrialaiset muodostavat enemmistön. Ongelma on kuitenkin se, että Niniven tasanko on osa sitä aluetta, jota sekä kurdit että arabit vaativat itselleen. Kurdit toivovat, että alue liitettäisiin heidän itsehallintoalueeseensa, kun taas arabit ovat sitä mieltä, että sen pitää säilyä Bagdadin keskushallinnon alaisena.

Tästä kädenväänöstä johtuen voi kestää vielä kauan ennen kuin asiasta tehdään päätöstä. Ja vaarana on, että silloin alueella ei enää ole assyrialaista enemmistöä. Vieraillessani Niniven tasangolla keväällä 2011 kaikki tapaamamme assyrialaiset puhuivat aluetta uhkaavasta kehityksestä, demografisesta muutoksesta. Kristittyihin kaupunkeihin ja kyliin ollaan muuttamassa tuhansia muslimeja.

Tämän takana ovat sekä Irakin keskushallinto että tietyt ulkomaat, etenkin Iran ja Saudi-Arabia. ”Iran tukee shiiamuslimeja ja Saudi-Arabia sunneja. ”Mikseivät kristityt maat tue meitä kristittyjä?” oli monen tapaamamme henkilön kysymys.

Irakin assyrialaiskristityt muodostavat pienen ja heikon vähemmistön. Rauhallinen rinnakkaiselo muiden kansanryhmien kanssa on kaunis ihanne, mutta osoittautunut mahdottomaksi. Siksi heidän viimeinen oljenkortensa on oma alue, jossa he voivat elää turvassa omien turvallisuusjoukkojensa suojelemina, omaa kulttuuriaan vaalien. Assyrialaiset poliitikot ovat vakuuttuneita siitä, että tällainen provinssi olisi taloudellisesti elinkelpoinen. He odottavat tukea suurelta assyrialaiselta diasporalta ja toivovat myös, että tuhannet maasta paenneet kristityt palaisivat tälle alueelle, kun itsehallinto toteutuu.

Jos tämä hanke ei edisty ja jos kristittyihin kohdistuva terrori jatkuu, assyrialaisen tulevaisuus Irakissa on vaakalaudalla. Tämä voi olla viimeinen mahdollisuus pelastaa Irakin alkuperäiskansa. Suomi-Assyria-yhdistys jatkaa toimintaansa assyrialaisen hyväksi ja tulee vaikuttamaan sen puolesta, että maamme ulkopoliittinen johto antaa tukensa assyrialaisen provinssin toteuttamiselle Niniven tasangolla.

Svante Lundgren, dosentti

Maailmanvallasta vainotuksi vähemmistöksi – assyrialaiden historia vuodesta 3200 eKr. nykypäivään

Assyria ja assyrialaiset juontavat alkunsa Tigris-joen rannalla sijainneesta Assurin kaupungista, joka ensimmäistä kertaa mainitaan 3200-luvulle eKr. ajoitetuissa sumerilaisissa lähteissä. Korkealle kukkulalle rakennettu Assur kontrolloi Tigrisin rantaa kulkevia kauppateitä ja kehittyi jo varhain rikkaaksi kauppakeskukseksi. 2300-luvulla eKr. se joutui osaksi etelä-Mesopotamiaan syntyneitä Akkadin imperiumia, ja sen hallitsijoista tuli Akkadin ja myöhemmin Uurin kuninkaiden käskynhaltijoita.

Uurin luhistuttua noin 2000 eKr. Assur itse näistyi. Sen rikkaus ja mahti kasvoivat tuottoisan kaupan myötä, ja sen kuninkaat alkoivat vähitellen pitää itseään Akkadin kuninkaiden perillisinä. Assur monopolisoi pronssin valmistukselle tärkeää Lähi-idän tinakauppaa ja sen kauppasiirtokunnat ulottuivat 1900-luvulla tiheänä verkkona aina nykyiseen keski-Turkkiin asti. 1800-luvun lopulla sen mahti oli kasvanut niin, että se ajoittain hallitsi koko Pohjois-Mesopotamiaa. Valloitukset eivät kuitenkaan jääneet pysyviksi, ja 1500-luvulla Assur joutui yli sadaksi vuodeksi uuden suurvallan Mitannin vasalliksi.

Tämä nöyryytys muutti historian kulun. Vuonna 1350 Assurin kuningas Assur-uballit löi Mitannin ja käynnisti järjestelmällisen valloitus- ja integraatiopolitiikan, joka tähtäsi koko tunnetun maailman pysyvään alistamiseen Assurin vallan alle. Vallatuista alueista tehtiin Assurin maakuntia ja ne

sulatettiin emomaahan massiivisin väestönsiirtoin ja hallinnollisin järjestelyin. Vuonna 1200 Assyria hallitsi jo koko Mesopotamiaa ja 700-luvulta eKr. alkaen koko Lähi-itää Egyptistä Iraniin saakka.

Pienestä kaupunkivaltiosta oli paisunut monikansallinen jättivaltakunta, jonka yleiskieleksi vakiintui 700-luvun puolivälissä aramea. Assyrian alkuperäinen kieli säilyi vain sen ydinalueen ja hallitsevan eliitin kielenä. Hallitseva luokkakin kansainvälistyi ja kaksikielistyi, ja moni kuningas, jopa kuuluisa Assurbanipalkin, puhui äidinkielenään arameaa. Samalla koko maa assyrialaiden ja sen väestö omaksui assyrialaisen identiteetin.

Assurbanipalin kuoltua vuonna valtakunta syöksyi vuonna 626 pitkälliseen valtataisteluun, jonka voittajiksi selvisivät Babylonin ja Meedian käskynhaltijat. Assyrian suuret kaupungit ryöstettiin ja hävitettiin ja suuri osa sen ylimystöä ja sivistyneistöä surmattiin tai pakkosiirrettiin Babyloniin ja Meediaan. Viimeinen assyrialaiskuningas, Assur-uballit II, sai surmansa vuonna 609 eKr. Maa jakautui kahtia, läntiseen ja itäiseen osaan, joista edellisen pääkaupungiksi tuli Babylon, jälkimmäisen Ekbatana.

Imperiumin jälkeinen aika

Assyrialaiden ylivalta oli nyt ikuisiksi ajoiksi mennyttä ja assyrian kieli sai väistyä hallitsevan luokan kielenä, mutta muuten kaikki säilyi ennallaan. Uudet vallanpitäjät olivat niin assyrialaiden, etteivät he tunteneet tarvetta muuttaa vallitsevaa maailmanjärjestystä. Kun persialainen Kyros vuosina 550-539 löi Meedian ja Babylonin ja riisti yliherruuden itselleen, tilanne ei muuttunut, sillä myös persialaiset olivat pitkälti assyrialaiden. Valtakunnan länsiosaa kutsuttiin edelleen Assyriaksi (persiaksi Athura), aramean kieli säilytti valta-asemansa kaikkialla, ja sen puhujat

käyttivät itsestään edelleen nimitystä *assūrāja* tai *sūrāja*, ”assyrialainen”.

Aleksanteri Suuren lyötyä suurkuningas Dareioksen vuonna 300 eKr. assyrialaiset joutuivat makedonialaisen seleukididynastian vallan alle. Kreikan kieli tuli nyt valtakunnan viralliseksi kieleksi ja kreikkalainen kulttuuri levisi kaikkialle Lähi-itään, mutta tämä ei pystynyt syrjäyttämään arameaa kansankielenä eikä muuttamaan väestön identiteettiä ja kulttuuria. Seleukidivaltakunnan luhistuessa 100-luvulla eKr. Mesopotamiaan syntyi useita puoli-itsenäisiä pikkuvaltioita (Osrhoene, Adiabene, Assur, Hatra), jotka jatkoivat assyrialaisia perinteitä. Assyrialaisia jumalia palvottiin Assurissa aina 300-luvulle jKr. ja muualla Lähi-idässä paikoin jopa 900-luvulle saakka.

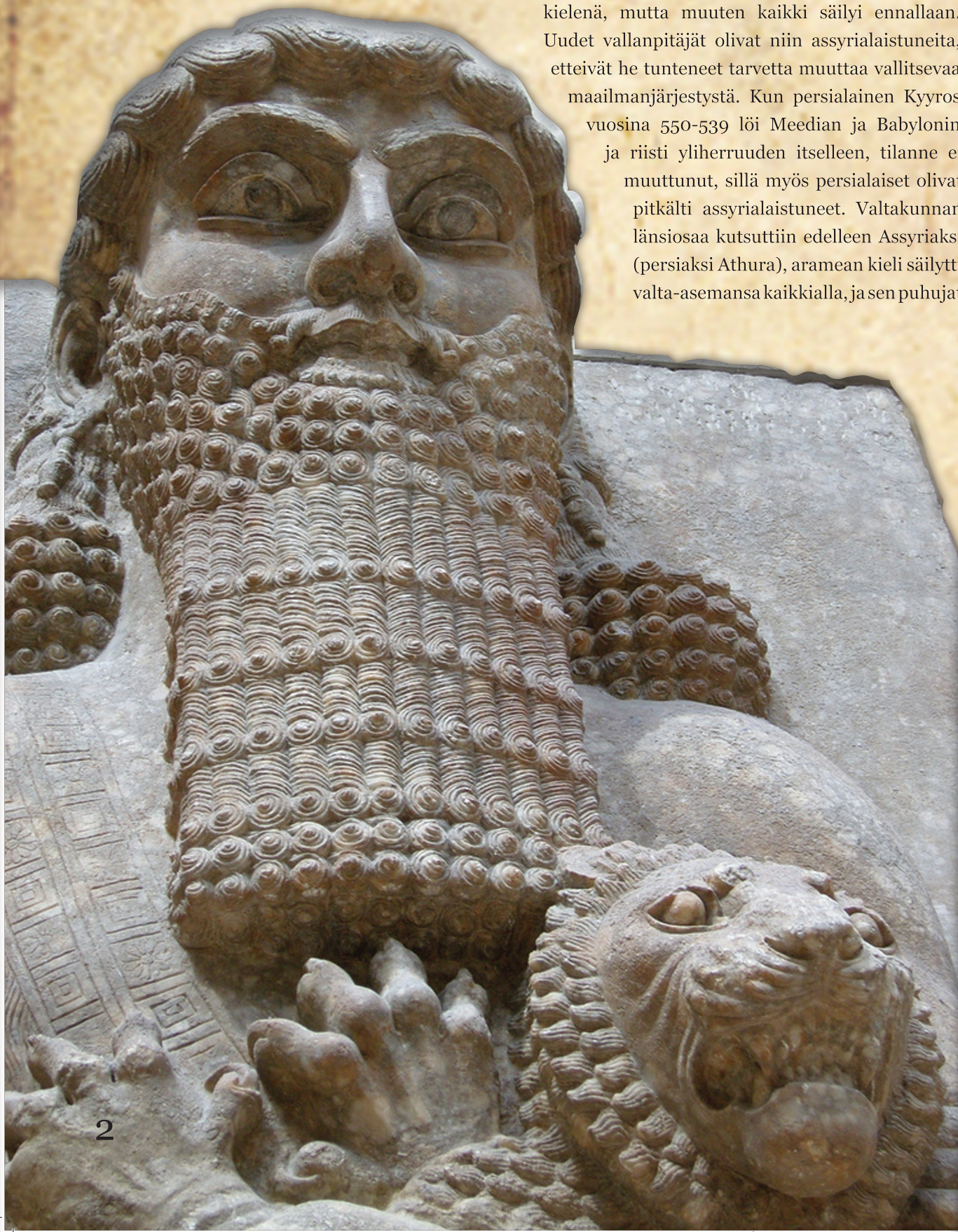
Ajanlaskumme alussa assyrialaiset alkoivat yhä enenevässä määrin kääntyä kristinuskoon. Adiabenen kuningatar Helena omaksui ”juutalaisen” uskon jo 30-luvulla jKr., ja hänen pääkaupunkinsa Arbelan piispa on säilynyt katkeamaton luettelo vuodesta 104 lähtien. Konstantinuksen julistaessa kristinuskon Rooman valtionuskonnoksi vuonna 325 suuri osa assyrialaisista oli jo pitkään ollut kristittyjä.

Kristinuskon leviämistä assyrialaiden keskuuteen auttoi epäilemättä se seikka, että arameaa puhunut Jeesus laajalti miellettiin omaan kansaan kuuluvaksi. Alkukirkon teologialla, sakramenteilla ja ylösnousemusopilla oli myös paljon yhteistä Assyrian uskonnon kanssa.

Kääntyminen kristinuskoon merkitsi kuitenkin loputtomien kärsimysten alkua. 300-600-luvulla jKr. assyrialaiset joutuivat Rooman ja Persian välisissä sodissa kiihkouskovaisten persialaiden ja vuodesta 630 lähtien kiihkouskovaisten muslimien vainon kohteeksi. Vaikka islam periaattessa takaa-kin kristityille ”Kirjan kansana” vähemmistösuojan, käytännössä muslimimaissa harjoitettu vaino ja sorto on vähitellen kutistanut assyrialaiden määrän murto-osaan entisestäään.

Ensimmäisessä maailmansodassa lähes 750 000 assyrialaista likvidoitiin kiihkokansallisten turkkilaisten organisoimassa järjestelmällisessä kansanmurhassa. Tänä päivänä lähes puolet jäljelläolevista assyrialaisista elää maanpaossa ympäri maailmaa. Vainotun kansakunnan kärsimyksille ei näytä tulevan loppua. Sen ainoa toivo välttyä lopulliselta tuholta, sulautumiselta muihin kansoihin, on saada itsehallinto vanhalla ydinalueelleen, Niiniven tasangolle, jossa assyrialaiset toistaiseksi vielä ovat enemmistönä.

Simo Parpola, assyriologian professori

ONKO ASSYRIALAISTEN KIELELLÄ TULEVAISUUTTA?

Suomessa asuvat assyrialaiset puhuvat kieltä, joka kielitieteessä tunnetaan nykyitärameana.

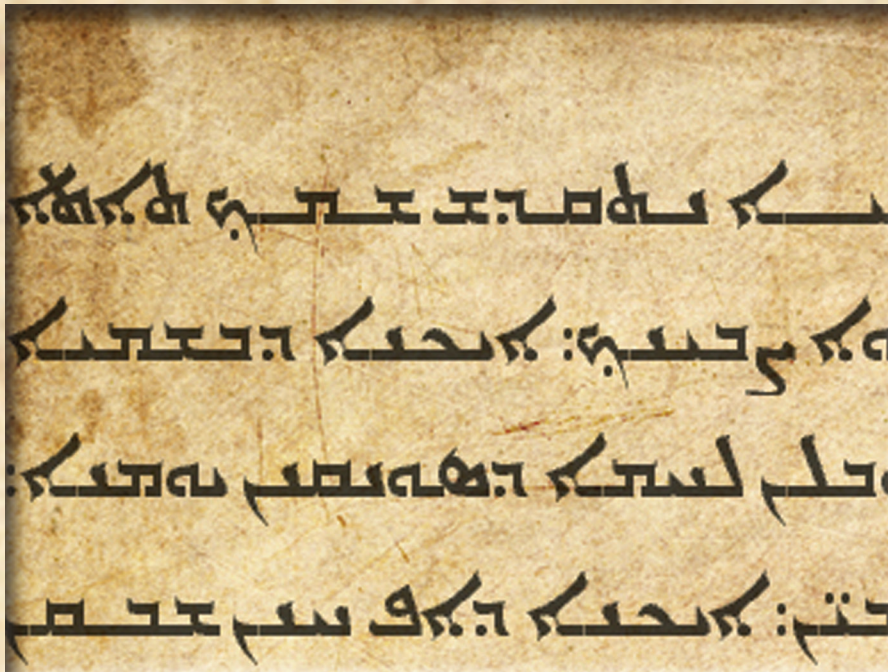
Nykyään puhuttavista kielistä aramealla on pisin yhtäjaksoinen kirjallinen traditio. Vanhimmat kirjalliset dokumentit ovat 3000 vuotta vanhoja, mikä sallii kyseisen kielen historian tutkimisen hyvinkin pitkällä aikavälillä. Tässä suhteessa on erittäin tärkeää, että kielen viimeisin kehitysvaihe, nykyaramea, esiintyy tänä päivänä useina erilaisina puhuttuina murteina. Tämä mahdollistaa nykymurteiden foneettisten ja fonologisten piirteiden kuvaamisen tarkemmin kuin joissakin vanhemmissa kielivaiheissa. Näin on puolestaan mahdollista tehdä johtopäätöksiä historian kuluessa tapatuista äännevaihteluista. Nykymurteista on apua myös aramean muoto- ja lauseopin tutkimuksessa. Onkin todella sääli, että useimmat aramean tutkijat ja syrologit osoittavat kovin vähäisessä määrin kiinnostusta tähän ainakin vielä elossa olevaan perintöön!

Kielihistoriallisesti aramea voidaan jakaa kolmeen vaiheeseen; *vanhaan, keski- ja nykyarameaan*. Vanhaa arameaa edustavat mm. *Raamatun aramea* ja ns. *Valtakunnan aramea* (jolloin arameaa käytettiin Egyptistä aina Afganistaniin asti ulottuvalla alueella), keskiaramean muotoja ovat puolestaan esimerkiksi *klassinen syyria* sekä *juutalainen Talmudin aramea* ja *mandea*. Nykyaramea jaetaan kahteen ryhmään, *nykylänsiarameaan* ja *nykyitärameaan*. Läntistä nykyarameaa puhutaan Syyrian pääkaupungin Damaskoksen pohjoispuolella kolmessa kylässä, joista Maaluula on keskeisin. Nykylänsiaramean puhujia arvellaan olevan noin 10 000.

Nykyitärameassa voidaan erottaa kaksi tärkeätä murre- tai kielimuotoa, ensinnäkin *turoyo*, joka on tämän ryhmän läntisempi variantti, ja toiseksi itäisempää muotoa edustava *urmin* murre. Turoyo juontaa juurensa eteläisen Turkin alueella sijaitsevaan Tur Abdinin vuoristoon. Turoyon puhujat kuuluvat syyrialaisortodoksiseen kirkkoon, ja itse he mielellään nimittävät puhumaansa kieltä *suryoyoksi*. Tarkalleen ottaen tuo nimitys kuitenkin viittaa klassiseen syyriaan, joka on kirkon liturginen kieli ja joka eroaa puhutusta kielestä huomattavassa määrin. Syyrian kieli juontaa juurensa muinaisessa Edessan kaupungissa puhuttuun aramean murteeseen. Turoyo ei ole varsinaisesti koskaan ollut kirjoitettu kieli, vaikkakin aivan viime vuosikymmeninä on ollut joitakin yrityksiä kehittää siitä sellainen. Turoyon puhujien määrää on vaikea arvioida; Tur Abdinin alueella heitä on jäljellä enää ehkä tuhatkunta, Koillis-Syyriassa, Pohjois-Irakissa ja Libanonissa lähinnä Beirutin alueella heitä on joitakin kymmeniä tuhansia, lisäksi eri puolilla maailmaa asuu yli 150 000 emigranttia, joista ainakin osa puhuu edelleen turoyota. Vain osa turoyon puhujista osaa lukea ja kirjoittaa klassista syyriaa.

Urmin murre puolestaan on lähtöisin Urmiajärven alueelta Pohjois-Iranista. Tarkemmin ottaen

urmi on yksi ns. *nykykoillisaramean* murteista. Urmista ja sen lähimurteista käytetään myös useita muita nimityksiä, joista yleisimpiä lienevät *sura-yaya swadaya*, *suret-ashuri*, *aturaya* ja *ashiret*. Englanniksi ja joillakin muilla kielillä näkee käytettävän myös termiä, jota suomen kielessä vastaisi nykyassyyria; tämä sinänsä ihan ymmärrettävä termi ei silti saa useimpien kielitieteilijöiden hyväksyntää. Nykykoillisaramean puhujat kuuluvat Idän vanhaan ns. assyrialaiseen kirkkoon, jota on joskus nimetty myös nestoriolaiseksi. Lähes kaksi vuosisataa sitten amerikkalaiset lähetyssaarnaajat kehittivät urmin pohjalta varsin käyttökelpoisen kirjakielen. Tälle kielelle käännettiin Raamattu ja muuta kirjallisuutta ja sitä käytetään tänäkin päivänä esim. aikakauslehtijulkaisuissa. Lähi-idän alueella aramean kielellä kirjoittamista ei ole aina rohkaistu; aika ajoin sen käyttäminen on ollut täysin kielletty. Läheskään kaikki assyrialaiset eivät ole olleet luku- ja kirjoitustaitoisia omalla kielellään, ja tätä tilannetta uusien kielten omaksuminen ja diasporassa eläminen ovat entisestään huonontaneet. Suurin osa urmin puhujista ymmärtää vain osit-

tain liturgisena kielenä käytettyä klassista syyriaa. Idän assyrialaiseen kirkkoon arvioidaan eri puolilla maailmaa kuuluvan parisataa tuhatta henkeä ja heistä suurimman osan voi olettaa osaavan omaa kieltään ainakin jollakin tasolla.

Vaikka turoyo ja urmi kuuluvat samaan kieliperheeseen, erot näiden kahden murteen välillä ovat huomattavat. Länsi-Euroopassa, Amerikassa ja Australiassa asuvat turoyon ja urmin puhujat ovat joutuneet kohtaamaan erilaisia kysymyksiä. Esimerkiksi Ruotsissa, missä yksistään Tukholman alueella asuu noin 16 000 näiden kielten puhujaa, laki edellyttää kotikielen opetuksen järjestämistä lapsille koulussa. Keskustelua on käyty – ajoittain hyvinkin kiivaasti – siitä, mitä ortografiaa opetuksessa tulisi käyttää, samoin kuin siitä, mikä murre tai kielimuoto olisi opetuksen sopivin. Ortografian suhteen Ruotsissa on päädytty käyttämään latinaista kirjaimistoa. Erään turoyon oppikirjan tekijän mukaan latinaista kirjaimistoa käyttämällä on saavutettu paljon parempia oppimistuloksia kuin syyrialaisella kirjaimistolla. Kaikkien mielestä latinaisten kirjainten käyttö ei kuitenkaan välttämättä ole paras ratkaisu pitkällä tähtäyksellä. Esimerkiksi professori Jussi Aro kirjoitti jo 1970-luvulla, että kirkollisen ja kulttuurisen perinnön säilyttämiseksi opetuksessa tulisi valita syyrialainen ortografia

– oppivathan lapset latinalaiset kirjaimet joka tapauksessa opiskellessaan muita vieraita kieliä.

Opetukseen soveltuvan kielimuodon tai murteen löytäminen on ollut vähintään yhtä haastavaa. Useimmissa kouluissa enemmistö kotikielen opetukseen osallistuvista lapsista on ollut turoyotauksaisia, mikä on merkinnyt assyrialaisille osallistumista ei suinkaan kotona puhutun vaan kokonaan uuden kielen opetukseen! Tällaisessa monet ovatkin jättäneet ”kotikielen” opiskelun kokonaan väliin.

Jotkut ovat ehdottaneet urmiin perustuvan aramean kirjakielen käyttämistä kotikielen opetuksessa turoyon sijaan, onhan sitä kirjoitettu varsin menestyksekkäästi aina 1800-luvun alkupuolelta asti. Assyrialaiset saattavat tähän ehdotukseen hyvinkin yhtyä, mutta turoyon puhujat tuskin; heidän mielestään klassisen syyrian tulisi olla perusta jos ja kun yhteistä opetusohjelmaa rakennetaan.

Erilaiset lähtymis- ja yhteistyöpyrkimykset aramean eri murteiden puhujien – ja miksei tutkijoidenkin – välillä ovat ilmeisen tärkeitä kielen säilymisen kannalta. Se että aramea on ylipäänsä säilynyt vuosisatoja senkin jälkeen kun sen puhujat ovat joutuneet muiden kansojen ja kulttuurien valtapiiriin, johtuu ennen kaikkea kolmesta seikasta. Ensinnäkin aramealainen kirjallinen, liturginen ja kielellinen perintö oli liian suurenmoinen kadottaakseen mahtinsa kovin lyhyessä ajassa. Toiseksi aramean puhujat elivät aiemmin varsin eristyksissä muusta yhteiskunnasta, mikä esti kielellisen ja kulttuurisen assimilaation. Ja kolmanneksi aramean kieli on ollut oleellinen osa sen puhujien kulttuurista ja uskonnollista identiteettiä.

Tulevaisuuden tutkijat ennustavat, että puolet maailmassa nykyisin puhutusta 6000 kielestä häviää muutamien vuosisatojen kuluessa. Monet ovat sitä mieltä, että myös aramea on näiden joukossa. Nykyaramean puhujat myöntävät itsekkin käyttämänsä kielen ”rappeutuneen” monista eri syistä johtuen. Yksi tärkeimpiä syitä on ollut epäilemättä aramean puhujien laajamittainen emigraatio ja heidän sosiaalisissa ja kielellisissä olosuhteissaan tapahtuneet suuret muutokset.

Enemmän tai vähemmän painostavan arabi-saatiopolitiikan ikeestä vapautuneet, Lähi-idästä Länteen muuttaneet aramean puhujat ovat uudenlaisten haasteiden edessä kuten edellä on ollut puhetta. Ratkaiseva tekijä on uuden sukupolven innostus ja kiinnostus – tai niiden puute – oman kielen ja perinnön vaalimisesta kohtaan.

Tätä artikkelia kirjoittaessa olen saanut asiantuntija-apua professori Tapani Harviaiselta sekä professori Otto Jastrowilta.

Sari Kuustola, fil.maist.

Assyrialaiset Suomessa

Ensimmäinen ryhmä assyrialaisia pakolaisia saapui Suomeen vuoden 1991 lopussa. Nämä Irakista tulleet kristityt asettuivat asumaan Ouluun. He olivat lähteneet pakoon kotimaansa silloista diktatuurista hallintoa. Saddam Hussein esikuntineen ei suvainnut mitään vähemmistöjä eikä toisinajattelijoita, ei varsinkaan kristittyjä. Vallanpitäjien vaino kohdistui niin assyrialaisen kristilliseen uskoon kuin myös heidän kulttuuriinsa ja

Alusta lähtien Oulun assyrialaiset solmivat läheisen yhteyden niin luterilaiseen, ortodoksiseen kuin katoliseenkin kirkkoon. Assyrialaiset perustivat oman yhdistyksen, jonka puitteissa he organisoivat oman yhteisönsä toimintaa. Ruotsissa asuvat papit ja diakonit sekä Tukholmassa residenssiään pitävä piispa Mar Odisho Oraham aloittivat Oulun assyrialaisen yhteisön kaitsennan kevästä 1992 alkaen. Siitä lähtien on assyrialainen liturgia toimitettu Oulussa kolme neljä kertaa vuodessa. Pappien vierailuihin on kuulunut myös kastetoimituksia, seurakunnallista opetusta sekä pastoraalisia vierailuja seurakuntalaisten kodeissa.

Osa Oulun assyrialaisista kuuluu kaldealaiseen kirkkoon. Heillä on ollut luonnollinen kotipaikka Nasaretin Pyhän Perheen katolisessa seurakunnassa. Itsenäinen katolinen seurakunta tosin perustettiin Ouluun vasta 2000-luvun alussa, mutta seurakunnalla oli kappeli ja pappi jo

useita vuosia tätä aiemmin Oulussa. Myös kaldealaisen kirkon pappeja on vierailut Oulussa toimittamassa assyrialaisen riitin mukaisia jumalanpalveluksia.

Idän assyrialaisen kirkon patriarka on tätä nykyä Chicagossa, Yhdysvalloissa. Suomessa asuvia assyrialaisia ajatellen lähin piispa ja lähimmät papit toimivat Tukholmasta käsin. Oulun assyrialaisen organisoiduttua omaksi yhdistykseksi heillä on ollut läheiset yhteydet omaan kirkkoonsa, sen piispaan, pappeihin ja diakoneihin Ruotsissa. Oulun assyrialaiset ovat muutenkin pitäneet runsaasti yhteyttä Ruotsissa asuviin sukulaisiinsa ja muihin assyrialaisiin.

Ekumeeninen yhteys on toiminut Oulussa erinomaisen hyvin suhteessa assyrialaisiin. He ovat osallistuneet niin luterilaisten, ortodoksien kuin katolistenkin jumalanpalveluksiin ja muuhun seurakunnalliseen toimintaan. Monissa kirkollisissa juhlissa

he ovat myös kantaneet kortensa kekoon mm. ruoka- ja kahvitarjoilun järjestämisessä. Usein he ovat myös osallistuneet niin luterilaisten kuin ortodoksisten jumalanpalvelusten toimittamiseen lukemalla Raamatun tekstejä omalla äidinkielellään tai heidän kuoronsa on laulanut kirkollisia rukouksia ja lauluja. Alusta lähtien assyrialaiset ovat kokoontuneet säännöllisesti lauantai-iltaisin Tuuran seurakunnan Kuivasjärven seurakuntakodissa. Yhtenä tärkeänä osana heidän kokoontumistaan on oman äidinkielen opiskelu, mikä oli kiellettyä Husseinin aikana heidän omassa kotimaassaan. Yhteisiin kokoontumisiin on kuulunut myös yhdistyksen asioita, yhdessä oloa, hartautta sekä assyrialaisen herkkujen nauttimista.

Assyrialaiset ovat järjestäneet säännöllisten kokoontumisten lisäksi useita juhlia, jotka ovat liittyneet heidän kansallisiin ja kirkollisiin juhlapäiviin. Näihin juhliin on kutsuttu myös oman yhteisön ulkopuolisia. Valitettavan harvat kantaväestön edustajat ovat kuitenkin löytäneet tietä ainakaan jatkuvaan ja kiinteään yhteyteen assyrialaisen kanssa.

Ensimmäinen Ouluun tullut assyrialaisen ryhmä oli kooltaan noin kahdenkymmenen hengen suuruinen. Suunnilleen samankokoinen oli myös kaldealaisryhmä, joka samoihin aikoihin asettui Liminkaan, runsaan kah-

denkymmenen kilometrin päähän Oulusta. Vähitellen assyrialaisen lukumäärä kasvoi vuosien mittaan sekä syntyvien lasten että uusien pakolaisten kautta. Toisaalta heidän keskuudessaan tapahtui myös poismuuttoja, niin muualle Suomeen kuin myös Ruotsiin, Kanadaan ja Yhdysvaltoihin. Parhaimmillaan Oulussa asuvien assyrialaisen yhteisön koko oli noin kaksisataa henkeä. 2000-luvun alussa meni useita vuosia, jolloin assyrialaisen lukumäärä väheni eikä uusia kiintiöpakolaisia tullut juuri lainkaan. Vuonna 2009 tilanne koheni, kun kymmenkunta uutta assyrialaisperhettä saatiin Suomeen. Suurin osa heistä asettui asumaan Ouluun.

Suomi-Assyria-yhdistys perustettiin syksyllä 2007. Yhdistyksen perustajajäsenet pitivät tärkeänä, että Suomeen saadaan organisaatio, joka pyrkii rakentamaan hyvät ja luontevat suhteet assyrialaisen ja suomalaisten välille. Assyrialaisia koskevan tiedon kasvattaminen ja syventäminen on myös yhdistyksen keskeisiä tavoitteita. Yhdistys on nähnyt tehtäväkseen myös sen, että se pyrkii vaikuttamaan kirkollisiin ja yhteiskunnallisiin päätäjiin niin Suomessa kuin laajemminkin. Myös assyrialaisen taloudellinen tukeminen heidän kotimaassaan ja Syyriassa on katsottu yhdistykselle kuuluvaksi tehtäväksi.

Veijo Koivula, rovasti, TL

USKONTO KULKEE PAKOLAISEN MUKANA

Uskonto voi olla korvaamaton voimavara pakolaiselle, jonka elämässä kaikki muu on tuhottu.

Pakolaisen pitkä tie Suomeen

Kun Dawood Jaba oli vuoden ikäinen, hänen kotikyläänsä Chamme-ashretiin hyökättiin. Pohjois-Irakin pieni kylä poltettiin ja perhe lähti väkivaltaa pakoon.

Elämä pakolaisena ei ollut helppoa Irakissa 1960-luvulla. – Pääsin kouluunkin vasta yhdeksänvuotiaana, koska minulla ei ollut henkilöpapereita. Ne paloivat kotikylässäni, Jaba muistelee. Jouduin hakemaan Irakin kansalaisuutta kymmenen vuotta ennen kuin sain sen.

Jaban elämä oli vaikeaa myös siksi, että hän on kristitty. Lopulta uskonnosta johtuvien ongelmien lisäksi myös poliittiset syyt Saddam Husseinin hallinnon aikana pakottivat Jaban pakenemaan vuonna 1981. Kielitaidottoman ja alaikäisen Jaban matka vei Turkin, Bulgarian, entisen Jugoslavian ja Makedonian kautta Kreikkaan. – Kreikassa tunsin ensi kertaa vapauden. Se oli mahtava tunne ja kokemuksena arvokkaampi kuin lottovoitto, Jaba kuvailee. Kreikasta Jaba muutti suomalaisen vaimonsa kanssa Yhdysvaltoihin, josta he lopulta tulivat Suomeen yli kaksikymmentä vuotta sitten.

Vanhat perinteet uusien rinnalla

Muutoksien ja menetysten keskellä Jaba vaalii omia perinteitään. – Olen ylpeä siitä, että olen assyrialainen ja kristitty. Haluan ylläpitää perinteitäni kaukanakin kotoa; esimerkiksi paastonaika on minulle todella tärkeää.

Omien perinteiden vaaliminen ei ole kuitenkaan estänyt Jaba avautumasta myös uuden kotimaansa kulttuurille: – Heti Suomeen saavuttuani liityin ortodoksiseen kirkkoon. Tärkeintä on, että saan kuulua kristilliseen yhteisöön, koska niiden perussanoma on lopulta sama. Vaikeudet ovat opettaneet keskittymään olennaiseen.

Eläminen eri maissa vasten omaa tahtoa on ollut raskasta Jaballe. Hän ei halua silti valittaa; edes Suomen ilmasto ei haittaa häntä: – Taivaalta saa sataa mitä tahansa, kunhan ei pommeja. Mikään muu ei haittaa, Jaba toteaa.

Muistot kulkevat mukana

Vaikka elämä Suomessa on turvallista, Dawood Jaba kokee olevansa yhä pakomatalla. Muistot kotimaasta kulkevat kuitenkin mukana: – Muistelen, kuinka kalastimme ystä-

vieni kanssa Tigrisin rannalla. Möimme saaliin ja taskurahoilla menimme vaikkapa elokuviin. Se oli hyvää aikaa.

Kauniiden muistojen lisäksi Jaban elämään kuuluu myös painajaismaisia kokemuksia, jotka voivat palata mieleen milloin tahansa. – Olin kesällä onkimassa ja äkkiä hävittäjä lensi ylitseni. Olen ollut kolmekymmentä vuotta turvassa, ja silti kaikki kauheudet palasivat hetkessä mieleeni. Pakolaisuudesta huolimatta Jaba pitää Suomea toisena kotimaanaan. – Pidän saunasta, makkarasta ja jääkiekosta. Joskus saunottuani katson järvelle ja muistelen lapsuudenystäviäni. Sanoisin heille: ”Ottakaa virvelit, mennään kalastamaan”.

Kirkko kulkee pakolaisten rinnalla

Kirkko on työskennellyt pitkään pakolaisten kanssa. Kirkon maahan-

muuttajatyön sihteeri *Marja-Liisa Laihia* mukaan seurakunta pyrkii tarjoamaan pakolaisille virkistystä, ihmiskontakteja ja mahdollisuuden tavalliseen elämään vastaanottokeskuksen ulkopuolella.

– Seurakunnan työntekijät pyrkivät kuuntelemaan ja kulkemaan pakolaisen rinnalla. Kun luottamus syntyy, kirkko voi kannatella maahanmuuttajaa pitkänkin aikaa hänen ikävässään ja ahdistuksessaan, Laihia näkee.

Marja-Liisa Laihia mukaan uskonnolla voi olla pakolaiselle suuri merkitys uudessa ympäristössä – Heidän uskonnollisuutensa vaihtelee sen mukaan, kuinka suuri merkitys uskonnolla on ollut kotimaassa.

Anu Koikkalainen, toimittaja

Lisätietoa:

Svante Lundgren, puheenjohtaja
puh: 040 7050870
sähköposti: svante.lundgren@abo.fi

Veijo Koivula, sihteeri
puh: 0405747138
sähköposti: veijo.koivula@evl.fi

www.suomi-assyria-yhdistys.net

Niniven Sanomat -tiedotuslehden julkaisija on Suomi-Assyria-yhdistys. Tämä lehti on toteutettu Ulkoministeriön viestintätuelle vuonna 2011.